

AZ MTA-DE Idegen Nyelvi Oktatás Kutatócsoport munkája

Polonyi Tünde Éva

Elérendő célok

A pályázat célja digitális multimédiás idegen nyelvi tananyag fejlesztése általános iskolás felső tagozatosoknak (5.-7. osztály). A pályázat az angol nyelvhez biztosít az iskolai oktatást kiegészítő, de új szemléletű online tananyagot. A jelenlegi online térben nem található olyan digitális honlap, amely közvetlenül támogatja az iskolai munkát, de a tanulói önállóságra épít. A pályázatunk a hagyományos (tankönyv, munkafüzet, grammatika központú) oktatás helyett a Z generációt megszólító eszközrendszert és kommunikáció központú online oktatást tesz lehetővé.

Munkánk révén hozzáférést biztosítunk a hátrányos helyzetű tanulóknak az idegen nyelvi tudás alapjainak elsajátításához. Véleményünk szerint a digitális és multimédiás tantermi környezet esélyegyenlőséget teremt, a hátrányos helyzetű tanulók a generációs lemaradásaikat az online multimédiás nyelvtanulás során be tudják pótolni. A négy év során hátrányos helyzetűek lemaradását csökkentő, társadalmi felzárkózást elősegítő oktatást fejlesztünk, unorthodox módszerekkel. További célunk, hogy ezt a kísérleti jellegű nyelvoktatást kiterjesztjük nem csak a hátrányos helyzetű csoportra, hanem a reguláris oktatásra is.

Annak ellenére, hogy megemelték a tanórák számát, a diákok tanulmányi eredményei kevésbé javulnak, illetve a mindennapi életben jól használható, szóbeli tudásuk lassan fejlődik. Valószínűnek tartjuk, hogy szükség van a tanítási kultúra átalakítására is az eredmények javulása érdekében. Pályázatunkban az önálló tanulás támogatása mellett olyan *értékelési eszközöket* dolgozunk ki, amelyek az involváltságot és az önértékelést, önkontrollt támogatják a minősítéssel és jutalmazó-büntető szemlélettel szemben. A hátrányos helyzetű tanulók iskolával szembeni attitűdje gyakran negatív, ellenállnak a büntető pedagógiai kultúrának, számukra az önvezérelt tanulás támogatása lehetne egy alternatív, működő mód.

A kísérleti bevezetés tervezett helye, a szükséges eszközök és személyi feltételek

A pályázat kedvezményezettjei eddig a *Bocskai István Általános Iskola* (Biharkeresztes), az *Irinyi Károly Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola*, valamint az *Igazgyöngy Alapítvány és Alapfokú Művészeti Iskola*. Mindegyik képzési helyre infrastrukturális beruházást végeztünk, táblagépes gépparkot alakítottunk ki a hozzá tartozó eszközökkel (fejhallgató, hangszórók, mikrofonok, keverőpult). Ezekben a nagyrészt hátrányos helyzetű diákokat oktató iskolában teszteljük az új online nyelvoktató program sikerességét a pályázat harmadik évétől kezdve. Az osztályok eredményeit összehasonlítjuk egy hasonló összetételű, hagyományos tananyagot követő osztály teljesítményével.

Terveink szerint a programunk a Nemzeti Alaptanterv általános iskolai felső tagozatos tananyagának egészét digitalizálja olyan módon, hogy támogassa az önálló tanulást és

illeszkedjen a mai gyermekek vizuális irányultságához. Az oktatóvideók és feladatsorok, s egyéb segédanyagok elkészítésébe önkéntesen jelentkező tanárokat is bevonunk lehetőség szerint a pályázatban résztvevők mellett, így közösségi tudássá tesszük a legkiválóbb pedagógusok ismereteit és módszereit.

Úgy véljük, hogy az új szemléletű nyelvoktatás hatása túlno a nyelvi órákon. Ennek érdekében tervezünk egy *akciókutatást*, amelynek célja az, hogy miközben zajlik a beavatkozás, az újszerű nyelvi képzés tesztelése, kövessük a változásokat nemcsak a nyelvi teljesítményben, hanem a diákok, tanárok, szülők iskolával, tanítással/tanulással kapcsolatos attitűdjeiben is.

A tervezett feladatok ütemezése

A tananyagok kidolgozása és digitalizása folyamatban van, sok modul és leckét már kipróbáltunk a fent említett iskolákban és a gyerekek kedvezően reagáltak az új tananyagra és új szemléletmódra. A tananyagunkkal való nyelvtanítás a 3. évtől kezdődik és két éven keresztül tart több iskolában. Ezen időszak során zajlik az akciókutatás is, amely a diákok eredményeit és attitűdjeit, valamint a tanárok hozzáállását méri fel, továbbá összehasonlítja egy másik iskolában, hagyományos módszerrel tanuló diákok teljesítményével. A projekt gördülékeny megvalósítását segíti három konferencia, ebből kettőt már megtartottunk (Digitális tanulás és tanítás workshop, illetve Pszichológia, Pedagógia, Technológia konferencia). Terveink szerint a harmadik konferencia foglalja össze az eredményeinket. Egy kötetet adtunk ki eddig, egy másik az év végén jelenik meg. Az új szemléletmódú, online tananyag kipróbálásának eredményeit minden évben hazai és nemzetközi tudományos konferenciákon

osztjuk meg az érdeklődőkkel. Eredményeinket nemzetközileg elismert folyóiratban is publikáljuk.

A kísérlet várható hasznosulása, eredményessége

A tanulók eltérő társadalmi háttere a korosztály technológiai rugalmassága és jártassága miatt hipotéziseink és elvárásaink szerint hamar *kiegyenlítődik* az on-line tananyag felületen: a hátrányos helyzetű tanulók koruk, generációs jellemzőik miatt akkor is rendkívül gyorsan alkalmazkodnak a felületekhez, ha nincs hozzáférésük a mindennapokban modern technológiához vagy multimédiás eszközökhöz. Törekvésünk, mely az online tananyag kidolgozását elsősorban hátrányos helyzetű diákok körében alkalmazzuk, nemcsak társadalmi vonatkozásában lehet számottevő, hanem az oktatástechnológia, illetve tanulási stratégia szempontjából is. A multimédiás nyelvtanítás nem igényel tankönyveket, nincs füzetvezetés, elhagyott és elhanyagolt házi feladatok, füzetek: az órai munka és a feladatvégzés online, digitális felületen történik. A diákok az iskolákban található és felszerelt táblagépek segítségével észrevétlenül tanulják meg a nyelvi alapokat, miközben nem hátrányos társaikat utolérve gyakorlatra és rutinra tesznek szert a multimédiás eszközök, számítástechnikai alkalmazott tudás és alapvető digitális ismeretek területén. Valójában kimondható és elvárható, hogy *a hátrányos helyzetű tanulók a generációs lemaradásaikat is ezúton tudják bepótolni: ők is a digitális bennszülötteknek nevezett generáció tagjai*, azonban szociális helyzetük, születésük miatt a generációs sajátosságait meg kell tanulniuk. A készség, hogy a digitális világban autonómiával, önállóan mozogjanak számukra nem egyértelmű, hiszen társadalmi helyzetük ezt eddig nem tette lehetővé, de a kor, koruk, adaptációs képességeik

miatt ezt a hátrányt, az online multimédiás nyelvtanulás során le tudják küzdeni.

A társadalmilag hátrányos helyzet így az egyik legfontosabb vetülete lesz programunknak: a kifejlesztett tananyagokon keresztül nemcsak a digitális műveltséget, hanem az idegen nyelvi és nyelven történő tudást is elérhetővé tesszük. Ráadásul kimutatott tény, hogy egy új nyelv nem megterhelést, kognitív terhet jelent a gyermek számára, hanem magasabbrendű kognitív flexibilitást, kreativitást és metalingvisztikai tudatosságot von maga után. A tananyag önmagában a hátrányos helyzetből történő kikerülést nem oldja meg, de elősegíti, felgyorsítja azt: a digitális műveltség nemcsak előnnyé kovácsolható ezeknek a gyerekeknek a szempontjából, hanem szinte az egyetlen lehetőségükké válik, hogy generációs kortársaikkal lépést tudjanak tartani.